

III

(Parengiamieji aktai)

EUROPOS EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ
KOMITETAS

522-OJI EESRK PLENARINĖ SESIJA, ĮVYKUSI 2017 M. SAUSIO 25–26 D.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė dėl „Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje“

[COM(2016) 593 final – 2016/0280 (COD)]

ir dėl

„Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo nustatomos naudojimosi autorių teisėmis ir gretutinėmis teisėmis, taikytinomis tam tikroms transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamoms programoms bei retransliuojamoms televizijos ir radijo programoms, taisyklės“

[COM(2016) 594 final – 2016/0284 (COD)]

ir dėl

„Pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos dėl aklų, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turinčių asmenų labai leidžiamų tam tikrų būdų naudoti autorių teisių ir gretutinių teisių saugomus kūrinius ir kitus objektus, kuria iš dalies keičiama Direktyva 2001/29/EB dėl autorių teisių ir gretutinių teisių informacinėje visuomenėje tam tikrų aspektų suderinimo“

[COM(2016) 596 final – 2016/0278 (COD)]

(2017/C 125/03)

Pranešėjas **Juan MENDOZA CASTRO**

Konsultavimasis	Europos Parlamentas, 2016 10 6 Taryba, 2016 10 26 ir 2016 10 24
Teisinis pagrindas	Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 114 straipsnis
Atsakingas skyrius	Bendrosios rinkos, gamybos ir vartojimo skyrius
Priimta skyriuje	2017 1 13
Priimta plenarinėje sesijoje	2017 1 25
Plenarinė sesija Nr.	522
Balsavimo rezultatai	144/0/2
(už/prieš/susilaikė)	

1. Išvados ir rekomendacijos

1.1 EESRK palankiai vertina priemonių rinkinį, kuriuo siekiama autorių teises pritaikyti prie skaitmeninės ekonomikos reikalavimų.

1.2 ES neturi integruotos autorių teisių sistemos. Siekiant ją sukurti, pagrindinis tikslas yra panaikinti susiskaidymą ir kartu labiau apsaugoti kūrėjus netgi nuo rinkose dominuojančių technologijų gigantų.

1.3 Autorių teisių sritis labai sudėtinga, nes yra daug suinteresuotųjų subjektų, kurių interesai skiriasi, tačiau kurie vieni kitiems reikalingi. Jų visų teisės turi būti suderintos teisės aktais vengiant biurokratijos ir nereikalingų reikalavimų.

1.4 Atsižvelgdamas į pažangų Komisijos požiūrį, EESRK siūlo peržiūrėti ir konsoliduoti galiojančią teisę, įskaitant kitų direktyvų pakeitimus, apsvastyti, ar naudinga siūlyti priemones dėl paieškos internete sistemų atvejų ir nemokamo turinio perdavimo wifi tinklais, ir tam tikrus aspektus reguliuoti reglamentu.

1.5 Komitetas primena, jog svarbu ir būtina, kad ES greitai ratifikuotų Marakešo sutartį dėl akliems taikomų autorių teisių.

1.6 **Transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamos programos ir skaitmeninė televizijos ir radijo programų retransliacija.** EESRK nuomone, Komisijos pasiūlymas yra tinkamas ir padės platinti Europos kino produkciją. Kilmės šalies principas neprieštarauja teisės teritoriskumo ir sutarties laisvės principams.

1.7 **Išimčių pritaikymas prie skaitmeninės ir tarpvalstybinės aplinkos.** Nors Komisijos pasiūlymuose problemos nurodytos teisingai, EESRK siūlo kelis pasiūlymų pakeitimus, kad autorių teisės būtų geriau pritaikytos prie dabartinių reikalavimų. Pakeitimai yra tokie:

- negaliojimo principas teisėtai turėtų būti taikomas bet kokiai sutarčiai, prieštaraujančiai autorių teisių išimtimis ir apribojimams ⁽¹⁾;
- tekstų ir duomenų gavyba:
 - siekiant skatinti novatoriškas bendroves, į taikymo sritį (pasiūlymo 2 straipsnis) turi būti įtrauktos pelno siekiančios bendrovės ir tyrėjai,
 - į tekstą reikėtų įtraukti principą, kad faktams ir duomenims autorių teisės neturi būti taikomos (kaip nurodyta 8 konstatuojamojoje dalyje),
- **kūrinių kopijos siekiant išsaugoti kultūros paveldą** ⁽²⁾. Reikėtų paaiškinti ir išplėsti išimtį, kad nesiekiant pelno internetu būtų galima gauti kūrinius, kurie nepateikiami komerciniuose kanaluose arba kurių aktyviai neteikia teisių turėtojai,
- reikėtų pakeisti reikalavimą naudoti *tam skirt[us] terminal[us] <...> įstaigų patalpose* ⁽³⁾, užtikrinant technologiškai neutralią prieigą prie kūrinių ir paslaugų,
- turėtų būti įtraukta nauja išimtis, susijusi su **nekomerciniu tarpvalstybiniu dokumentų tiekimu** Europos bibliotekose ir archyvuose,
- reikėtų iš dalies pakeisti išimtį, kuri pagal Informacinės visuomenės direktyvą taikoma **ne komerciniais tikslais atliekamiems moksliniams tyrimams**, nes tam tikrais atvejais šią išimtį labai sunku taikyti ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Kaip nustatyta 2009 m. balandžio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 2009/24/EB (OL L 111, 2009 5 5, p. 16, 5 straipsnis) ir 1996 m. kovo 11 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 96/9/EB dėl duomenų bazių (OL L 77, 1996 3 27, p. 20, 15 straipsnis).

⁽²⁾ Komisijos pasiūlymo COM(2016) 593 final 5 straipsnis.

⁽³⁾ Informacinės visuomenės direktyvos 5 straipsnio 3 dalies n punktą (OL L 167, 2001 6 22, p. 10).

⁽⁴⁾ <http://libereurope.eu/blog/2016/10/14/basic-guide-eu-copyright-limitations-exceptions-libraries-educational-research-establishments/>

1.8 Sprendimu, kuriuo Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pripažįsta, kad tam tikromis sąlygomis **skaitmeninių knygų skolinimas** gali būti prilyginamas įprastų knygų skolinimui ⁽⁵⁾, atsakoma į bibliotekų lankytojų ir mokymo įstaigų nuolat keliamą klausimą.

1.9 Pasiūlymą dėl **kūrinių, kuriais nebeprekiuojama**, skaitmeninimo, platinimo ir tarpvalstybinio naudojimo taip pat reikėtų vertinti teigiamai (III antraštinės dalies 1 skyrius).

1.10 Reikia taikant ES taisykles suderinti **panoramos laisvės** išimtį.

1.11 EESRK remia leidėjų išimtinę teisę leisti arba uždrausti dvidešimt metų skaitmeninėje aplinkoje naudoti spaudos publikacijas.

1.12 EESRK pritaria prievolei, kad informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų autorių teisių saugomų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia visuomenei galimybę su jais susipažinti, imtųsi tinkamų ir proporcingų priemonių užtikrinti, kad veiktų su teisių turėtojais sudaryti susitarimai arba būtų užkirstas kelias naudotis tokiais kūriniais ar kitais objektais (**vertės skirtumas**).

1.13 EESRK mano, kad Komisijos pasiūlymu padaryta pažanga užtikrinant **autorių teisių apsaugą**, kadangi autoriai turi turėti teisę į teisingą atlygį už kūrybines pastangas, jų atlygis susiejamas su kūrinių komercine sėkme ir išlaikomas aukštas kūrinių apsaugos bei finansavimo lygis.

1.14 Svarbu atkreipti dėmesį į būtinybę, kad pilietinės visuomenės institucijos padėtų didinti naudotojų informuotumą apie autorių teisių srities teisės aktų laikymąsi. EESRK remia Komisijos pastangas kovojant su piratavimu ir bet kokių neteisėtų įstatymais saugomo turinio naudojimu.

2. Komisijos pasiūlymai

2.1 Tobulėjant skaitmeninėms technologijoms pasikeitė kūrinių ir kitų saugomų objektų kūrimo, gamybos, platinimo ir panaudojimo būdai. Atsirado naujų naudojimo būdų, naujų subjektų ir naujų verslo modelių. Skaitmeninėje aplinkoje taip pat suintensyvėjo tarpvalstybinio pobūdžio naudojimas, ir vartotojams suteikiama naujų galimybių naudotis autorių teisių saugomu turiniu.

2.2 Nors ES teisės aktuose, susijusiuose su autorių teisėmis, nustatyti tikslai ir principai nėra praradę reikšmės, šiuos teisės aktus būtina pritaikyti prie naujų aplinkybių. Imtis veiksmų ES lygmeniu reikia ir tam, kad būtų išvengta vidaus rinkos susiskaidymo.

2.3 Šiomis aplinkybėmis 2015 m. gegužės mėn. priimtoje Bendrosios skaitmeninės rinkos strategijoje ⁽⁶⁾ nurodyta, jog reikia, „kad būtų sumažinti autorių teisių nacionalinių režimų skirtumai, o naudotojams atsivertų daugiau galimybių internetu pasiekti kūrinius visoje ES“, ir pabrėžta, kaip svarbu užtikrinti geresnę tarpvalstybinę prieigą prie intelektualinės nuosavybės teisių saugomo turinio paslaugų, taip pat aiškiau apibrėžti internetinių paslaugų vaidmenį platinant kūrinius ir kitus saugomus objektus.

2.4 2015 m. gruodžio mėn. Komisija paskelbė komunikatą ⁽⁷⁾, kuriame išdėstyti konkretūs veiksmai ir ilgalaikė vizija, taip pat nurodyta, kad būtina siekti pažangos kuriant bendrąją rinką šioje srityje, atnaujinti teisės aktus atsižvelgiant į skaitmeninę aplinką, užtikrinti, kad Europos kūrybos sektoriai liktų konkurencingi, ir autorių teises toliau teisingai derinti su kitais viešosios politikos tikslais.

2.5 Neseniai priėmus pasiūlymą dėl tarpvalstybinio perkeliamumo ⁽⁸⁾, Komisija šiuo metu siūlo teisėkūros priemonių rinkinį, kurio tikslai yra trys:

- i) Europos Sąjungoje užtikrinti geresnes galimybes naudotis turiniu ir pritraukti naujos auditorijos;

⁽⁵⁾ Sprendimas *Vereniging Openbare Bibliotheken/Stichting Leenrecht*, C-174/15 (OL C 14, 2017 1 16, p. 6).

⁽⁶⁾ COM(2015) 192 final.

⁽⁷⁾ COM(2015) 626 final.

⁽⁸⁾ COM(2015) 627 final.

ii) tam tikras išimtis pritaikyti prie skaitmeninės ir tarpvalstybinės aplinkos;

iii) skatinti tinkamai veikiančią ir teisingą autorių teisių rinką.

2.6 Pirmiausia yra pateiktas pasiūlymas dėl reglamento⁽⁹⁾, kurio tikslas – sudaryti palankias sąlygas internetines ir skaitmenines televizijos ir radijo programas platinti naujais būdais, panašiais į tradicinius palydovinio ir kabelinio transliavimo būdus. Taikant naujas nuostatas, parengtas remiantis galiojančiomis Palydovinio ir kabelinio transliavimo direktyvos⁽¹⁰⁾ nuostatomis, bus galima lengviau ir greičiau įgyti teises, kurios būtinos tam tikroms internetinėms paslaugoms, teikiamoms transliuojančiųjų organizacijų ir kai kurių retransliavimo paslaugų teikėjų. Šių nuostatų tikslas – palengvinti rinkos pokyčius ir platesniu mastu transliuoti Europos radijo ir televizijos produkciją. Tai taip pat lems didesnę produkcijos, kuria gali naudotis vartotojai, įvairovę ir didesnę kultūrų įvairovę.

2.7 Kartu pasiūlymu dėl direktyvos dėl autorių teisių bendrojoje skaitmeninėje rinkoje⁽¹¹⁾ sukurtas naujas derybų mechanizmas, kuris sudarys palankesnes sąlygas sudaryti susitarimus dėl licencijų, siekiant užsakovų vaizdo programų platformose platinti audiovizualinius kūrinius. Šis pasiūlymas yra dalis platesnio masto politinių pastangų kovoti su įvairiais veiksniais, dėl kurių Europos Sąjungoje yra nedaug Europos audiovizualinių kūrinių, ypač kino filmų.

2.7.1 Licencijų suteikimo problemos ir kartu kylantys teisiniai bei sutartiniai sunkumai naudoti Europos audiovizualinius kūrinius teikiant užsakovų vaizdo programų paslaugas taip pat bus aptarti palaikant struktūrinį dialogą su suinteresuotaisiais subjektais, kad būtų racionalizuota licencijų teikimo praktika ir sudarytos geresnės sąlygos taikyti sektorinius susitarimus, pagal kuriuos Europos kūriniai naudojami tvariau ir yra prieinamesni. 2018 m. pabaigoje Komisija atsiskaitys už rezultatus, pasiektus vedant dialogą.

2.7.2 Galiausiai šiame pasiūlyme dėl direktyvos taip pat pateikiami sprendimai, kaip užtikrinti, kad kultūros paveldo institucijos turėtų geresnes sąlygas suteikti teisių licencijas, būtinas siekiant skaitmeninti ir platinti kūrinius, kuriais nebeprekiuojama, tačiau kurie turi didelę kultūrinę vertę. Taip pat labai svarbu, kad kūrinių būtų galima naudotis nekomercinėje aplinkoje, pavyzdžiui, švietimo institucijose, viešosiose bibliotekose arba ne teatro patalpose, siekiant skatinti kultūrų įvairovę ir dalyvauti visuomenės gyvenime, taip pat siekiant švietimo tikslų. Be to, Komisija kartu su Europos kino agentūrų direktorių asociacija (EFAD) ir audiovizualinio sektoriaus atstovais nagrinėja galimybę 2017 m. švietimo tikslais sukurti ir finansuoti Europos filmų katalogą.

2.8 Kartu buvo priimti du pasiūlymai dėl teisėkūros procedūra priimamo akto⁽¹²⁾ siekiant taikyti ES teisės aktus, susijusius su Marakešo sutartimi, kurioje iš šalių reikalaujama nustatyti išimtis, kad būtų padedama asmenims, kuriems sunku naudotis spausdintu tekstu, ir jie galėtų gauti knygų bei kitos spausdintos medžiagos jiems prieinamais formatais. Pasiūlyme dėl direktyvos bus nustatyta privaloma išimtis ir užtikrintas jos taikymas, kad šios kopijos prieinamais formatais būtų daromos ir jomis būtų keičiamasi bendrojoje rinkoje. Pagal pasiūlymą dėl reglamento ES ir trečiosios šalys, kurios yra Sutarties šalys, šiomis kopijomis galės keistis tarpvalstybinio mastu.

3. Bendrosios pastabos

3.1 EESRK palankiai vertina priemonių rinkinį, kuriuo siekiama autorių teises pritaikyti prie skaitmeninės ekonomikos reikalavimų.

3.2 Europos menas pasaulyje užima lyderio pozicijas, tačiau kino produkcijos, leidybos pramonės ir muzikos bei meno kūrybos srityje turi būti sprendžiama rinkos susiskaidymo problema, kylanti dėl didelės kultūrų ir kalbų įvairovės, perėjimo prie skaitmeninio transliavimo ir finansinių sunkumų.

3.3 Leidimų išdavimo sistemos supaprastinimas turi padėti mažinti susiskaidymą, sudaryti palankesnes sąlygas tarpvalstybiniu mastu naudotis internetiniu turiniu ir padėti labiau suderinti autorių apsaugą, ypač atsižvelgiant į skaitmenines rinkas kontroliuojančius verslo gigantus.

⁽⁹⁾ COM(2016) 594 final.

⁽¹⁰⁾ 1993 m. rugsėjo 27 d. Tarybos direktyva 93/83/EEB (OL L 248, 1993 10 6, p. 15).

⁽¹¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽¹²⁾ COM(2016) 596 final, COM(2016) 595 final.

3.4 Autorių teisių sritis labai sudėtinga, nes yra daug suinteresuotųjų subjektų, kurių interesai skiriasi, tačiau kurie vieni kitiems reikalingi. Jų visų teisės turi būti suderintos teisės aktais.

3.5 Komisija taiko pažangų požiūrį⁽¹³⁾ ir siūlo ne išsamiai peržiūrėti galiojančius teisės aktus, o juos papildyti svarbiomis nuostatomis. EESRK siūlo apsvastyti:

- galiojančios teisės peržiūrą ir konsolidavimą, įskaitant kitų direktyvų, pavyzdžiui, direktyvos dėl autorių teisių apsaugos terminų⁽¹⁴⁾ ir direktyvos dėl leistino nenustatytų autorių teisių kūrinių naudojimo⁽¹⁵⁾, pakeitimus,
- reglamentą, kaip tinkamą priemonę bendrajai skaitmeninei rinkai kurti⁽¹⁶⁾,
- būtina (arba yra tinkama proga) apsvastyti paieškos internete sistemų atvejus ir nemokamą turinio perdavimą wifi tinklais⁽¹⁷⁾.

4. Priemonės, kuriomis siekiama visoje ES užtikrinti geresnes galimybes susipažinti su turiniu

4.1 Transliuojančiųjų organizacijų internetu transliuojamos programos ir skaitmeninė televizijos ir radijo programų retransliacija⁽¹⁸⁾

4.1.1 ES radijo ir televizijos programų sudarymo ir transliavimo sektorius apima beveik 12 000 įmonių, jame dirba 255 000 asmenų, o jo sandorių apimtis – 66 500 mln. EUR⁽¹⁹⁾. Ši reforma yra pagrįsta todėl, kad esami mechanizmai, kurių tikslas – sudaryti palankesnes sąlygas įsigyti autorių teises ir gretutines teises, neapima transliavimo internetu nei kai kurių skaitmeninių programų retransliacijos.

4.1.2 EESRK pritaria tam, kad būtų įtrauktas kilmės šalies principas, kuris jau įtvirtintas palydovinio ir kabelinio transliavimo srityje⁽²⁰⁾ ir neprieštarauja teisės teritoriškumo ir sutarties laisvės principams.

4.1.3 EESRK nuomone, padarius technologiškai neutralų su skaitmenine retransliacija susijusių teisės aktų pakeitimą teisių įsigijimo procesas naujiems paslaugų teikėjams turi tapti paprastesnis, todėl vartotojai taip pat turės geresnes galimybes naudotis svarbiu turiniu.

4.1.4 Reformos nuostatose tinkamai nurodyta, jog tuo atveju, kai licencijas gauti sunku, valstybės narės užtikrina, kad nešališkas subjektas padėtų sudaryti susitarimus dėl audiovizualinių kūrinių naudojimo ir prieinamumo **užsakomųjų vaizdo programų platformose**.

5. Išimčių pritaikymas prie skaitmeninės ir tarpvalstybinės aplinkos⁽²¹⁾

5.1 Europos bibliotekos, muziejai ir archyvai yra ES piliečių kultūrinė erdvė; jie labai svarbūs skleidžiant žinias, vykdamas švietimą ir mokslinius tyrimus. Taip pat svarbus yra jų ekonominis indėlis į autorių teises⁽²²⁾.

⁽¹³⁾ Komunikatas COM(2016) 592 final.

⁽¹⁴⁾ 2006 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2006/116/EB (konsoliduota redakcija) (OL L 372, 2006 12 27, p. 12).

⁽¹⁵⁾ 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2012/28/ES (OL L 299, 2012 10 27, p. 5).

⁽¹⁶⁾ Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto nuomonė (OL C 264, 2016 7 20, p. 51).

⁽¹⁷⁾ Žr. ES Teisingumo Teismo sprendimą *Tobias Mc Fadden prieš Sony Music Entertainment Germany GmbH*, C-484/14 (OL C 419, 2016 11 14, p. 4).

⁽¹⁸⁾ Žr. 9 išnašą.

⁽¹⁹⁾ Eurostatas, *Programming and broadcasting statistics* (2015 m.).

⁽²⁰⁾ Direktyva 93/83/EEB.

⁽²¹⁾ COM(2016) 593 final.

⁽²²⁾ Pirkimo išlaidos siekia 4 800 mln. EUR per metus: *Outsell report*, „Library Market Size, Share, Performance and Trends“.

5.2 Dėl nesuderintų nuostatų, sudėtingų teisės aktų, geografinių kliūčių ir kalbų skirtumo Europos tyrėjų padėtis yra nepalanki, palyginti su šalių lyderių, pavyzdžiui, JAV, tyrėjais. Todėl vykdant reformą turi būti siekiama trijų tikslų: vykdyti plėtrą ir prisitaikyti prie naujų technologijų realijų, įvesti suderintas privalomas nuostatas ir užtikrinti teisinį tikrumą reglamentuojant išimtis ir apribojimus ⁽²³⁾.

5.3 Hagos deklaracijoje (2014 m.) pabrėžiama, kad yra daug galimybių diegti inovacijas ir atlikti mokslinius tyrimus tekstų ir duomenų gavybos srityje. Tyrėjams, MVĮ ir didžiosioms technologijų bendrovėms tekstų ir duomenų gavyba yra labai svarbi priemonė, kuria dėl teisės aktuose nustatytų, technologinių ir sutartinių apribojimų Europos Sąjungoje naudojami per mažai.

5.4 Komisija siūlo nustatyti įvairias privalomas išimtis:

- **tekstų ir duomenų gavybai mokslinių tyrimų tikslais**, kai atgaminimą ir perkėlimą atlieka ne pelno mokslinių tyrimų organizacijos,
- skaitmeniniam kūrinių ir kitų objektų naudojimui tik **mokymo** iliustracijoms, įrodžius nekomercinį siekiamų tikslų pobūdį,
- **kūrinių kopijoms, siekiant išsaugoti kultūros paveldą.**

5.5 Nors EESRK mano, kad Komisijos pasiūlymuose problemos nustatytos teisingai, jis siūlo pakeitimus, kad teisės aktai būtų geriau pritaikyti prie dabartinių poreikių (žr. išvadas). Be kitų aspektų, svarbu, kad taikant sutartines nuostatas arba technologines priemones nebūtų panaikintos nustatytos autorių teisių išimtys. Be to, reikėtų peržiūrėti autorių teisių išimtį, taikomą **ne komerciniais tikslais atliekamiems moksliniams tyrimams** (5 straipsnio 3 dalies a punktas), nes yra nuomonių, kad šią išimtį labai sunku taikyti ⁽²⁴⁾.

5.6 EESRK taip pat reikalauja suderinti **panoramos laisvės** išimtį, pagal kurią asmenys gali fotografuoti ir įkelti į internetą tokių kūrinių, kaip viešosiose vietose esantys pastatai ir skulptūros, nuotraukas. Nors Komisija patvirtina šios išimties svarbą, ji nusprendė išlaikyti galimybę valstybėse narėse ją taikyti neprivalomai.

5.7 Autorių teisės ir gretutinės teisės, taikomos aklų, regos sutrikimų ar kitą negalią turinčių asmenų labui

5.7.1 Komitetas primena, jog svarbu ir būtina, kad ES greitai ratifikuotų 2016 m. rugsėjo 30 d. įsigaliojusią Marakešo sutartį siekiant aklams, regos sutrikimų ar kitą spausdinto teksto skaitymo negalią turintiems asmenims sudaryti geresnes sąlygas naudotis paskelbtais kūrinių. Taikant Sutartį daug aklų arba regos sutrikimų turinčių ES piliečių galės naudoti daugiau prieinamų kūrinių, ir tai jiems leis dalyvauti kultūriniame gyvenime, siekti išsilavinimo, įsidarbinti ir galiausiai iš tikrųjų integruotis į visuomenę.

5.7.2 Pasiūlymai dėl reglamento ⁽²⁵⁾ ir direktyvos ⁽²⁶⁾ padės Sąjungai įgyvendinti tarptautinį įsipareigojimą, prisiimtą pagal Marakešo sutartį. Be to, šis įsipareigojimas atitinka Sąjungos įsipareigojimus pagal Jungtinių Tautų neįgaliųjų teisių konvenciją

5.8 **Licencijų suteikimas ir geresnės galimybės naudotis turiniu.** Bus galima tinkamai skaitmeninti ir platinti pirmą kartą ES paskelbtus **kūrinius, kuriais nebeprekiuojama** (7 straipsnis), o suteikus licenciją vienoje valstybėje narėje ji galios visoje ES (8 straipsnis).

5.9 Nauja teisė spaudos publikacijų leidėjams

5.9.1 Pasiūlymo dėl direktyvos 11 straipsnio 1 ir 4 dalyse ⁽²⁷⁾ nurodyta, kad valstybės narės pripažįsta išimtinę šių leidėjų teisę leisti arba uždrausti dvidešimt metų skaitmeninėje aplinkoje naudoti spaudos publikacijas.

⁽²³⁾ Žr. Towards a modern, more European Copyright Framework. EBLIDA (European Bureau of Library, Information and Documentation Associations); EUROPEANA; Association of European Research Libraries (LIBER); Public Libraries 2020; International Federation of Library Associations and Institutions (IFLA).

⁽²⁴⁾ Žr. 4 išnašą.

⁽²⁵⁾ COM(2016) 595 final.

⁽²⁶⁾ COM(2016) 596 final.

⁽²⁷⁾ Žr. 11 išnašą.

5.9.2 EESRK remia šią priemonę užtikrinti, kad pajamos būtų teisingai ir objektyviai paskirstytos spaudos leidėjams, kurie leidžia spaudos publikacijas, ir šias publikacijas naudojančioms interneto platformoms.

5.9.3 EESRK primena, kad daug demokratijai labai svarbių spaudos leidėjų patiria finansų krizę, dėl kurios nutraukta leidyba ir panaikinta daug darbo vietų, o leidėjų informacija besinaudojantys subjektai gauna vis daugiau pajamų ⁽²⁸⁾.

5.10 Saugomo turinio naudojimas internete

5.10.1 Informacinės visuomenės paslaugų teikėjai, kurie saugo didžiulius jų naudotojų įkeltų ir autorių teisių saugomų kūrinių ir kitų objektų kiekius ir suteikia galimybę su jais susipažinti, bendradarbiaudami su teisių turėtojais imasi priemonių užtikrinti, kad tinkamai veiktų su teisių turėtojais sudaryti susitarimai dėl jų kūrinių ar kitų objektų, kuriuos bendradarbiaudami su paslaugų teikėjais nurodė teisių turėtojai, naudojimo. Viena vertus, bus taikomos tokios priemonės kaip „veiksmingo turinio atpažinimo technologij[os]“; kita vertus, paslaugų teikėjai teisių turėtojams teiks „pakankamai informacijos“ ir sukurs skundų pateikimo ir teisių gynimo mechanizmus. Valstybės narės palengvins šalių bendradarbiavimą ⁽²⁹⁾.

5.10.2 Šia priemone, kurią EESRK laiko tinkama, siekiama panaikinti tarp teisių turėtojų ir informacinės visuomenės paslaugų teikėjų šiuo metu egzistuojantį vertės skirtumą (angl. **value gap**) suteikiant tokiems teisių turėtojams galimybę priimti geresnius sprendimus dėl savo produktų naudojimo. Yra pavyzdžių, kai teikiant reklama pagrįstas paslaugas kūrėjai negauna pakankamo atlygio už savo autorių teises, kitaip negu teikiant paslaugas internetu, kai atlygis mokamas iš šiomis paslaugomis besinaudojančiųjų abonementinio mokesčio ⁽³⁰⁾.

6. Geresnis autorių teisių rinkos veikimas

6.1 EESRK pritaria Komisijos teiginiui, kad šiuo metu autorių teisių pažeidimai, daromi komerciniais tikslais, kai pažeidėjai nemokamai naudoja kitų darbu ir investicijomis, kelia didelę grėsmę Europos kūrėjams. Be veiksmingos ir subalansuotos teisių gynimo sistemos autorių teisės ir kitos intelektualinės nuosavybės teisės nėra tinkamai saugomos, o investicijos į kūrybiškumą ir inovacijas yra ribojamos ⁽³¹⁾.

6.2 Autoriai turi turėti teisę į teisingą atlygį už kūrybines pastangas, jo susiejimą su kūrinių komercine sėkme ir aukšto kūrinių apsaugos bei finansavimo lygio išlaikymą ⁽³²⁾.

6.3 Pasiūlyme, kuris, EESRK nuomone, yra tinkamas, nustatytos priemonės, kuriomis siekiama stiprinti autorių derybinius gebėjimus. Valstybės narės turės užtikrinti, kad būtų vykdomas skaidrumo įsipareigojimas ir mechanizmai, pagal kuriuos pritaikomos sutartys ir užtikrinamas neteisingas ginčų sprendimas, o vykdant reformą bus stiprinami autorių ir atlikėjų derybiniai gebėjimai ⁽³³⁾.

6.4 Pažymėtina, kad viešosios ir privačiosios pilietinės visuomenės organizacijos privalo padėti atitinkamose srityse labiau informuoti naudotojus apie tai, kad autoriai turi gauti atlygį už savo kūrinius pagal teisės aktuose nustatytą sistemą.

Briuselis, 2017 m. sausio 25 d.

Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komiteto
pirmininkas
Georges DASSIS

⁽²⁸⁾ 2015 m. interneto platformos gavo 153 650 mln. JAV dolerių (USD) pajamų; manoma, kad 2020 m. šios pajamos pasieks 260 360 mln. USD. Žr. <https://www.statista.com/statistics/237800/global-internet-advertising-revenue/>.

⁽²⁹⁾ Žr. 13 straipsnį.

⁽³⁰⁾ Jano Hückmanno ir Doros Grunwald teigimu, 2015 m. svetainė YouTube, turinti 1 mlrd. naudotojų, sumokėjo 630 mln. USD autorių teisių mokesčių; platforma Spotify, kuri turi šiek tiek daugiau negu 10 mln. naudotojų, sumokėjo 2 mlrd. USD. Google argumentai, prieštaraujantys šiai priemonei, pateikiami adresu <https://europe.googleblog.com/2016/09/european-copyright-theres-better-way.html>.

⁽³¹⁾ Žr. 13 išnašą.

⁽³²⁾ Žr. 16 išnašą.

⁽³³⁾ Šiuo metu autorių teisės reglamentuojamos Direktyva 2014/26/ES (OL L 84, 2014 3 20, p. 72).